

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการปฏิบัติของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไยในจังหวัดลำพูน และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม ความรู้เรื่องระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย และทัศนคติต่อระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย กับการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไยของเกษตรกรผู้ปลูกลำไย ตลอดจนปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยที่มีต่อระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย

ประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เกษตรกรที่ได้ยื่นขอใบรับรองฟาร์มตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไยในจังหวัดลำพูน จำนวน 184 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์เกษตรกร และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS (Statistical Package for Social Science) เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม ความรู้เรื่องระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย และทัศนคติต่อระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย กับตัวแปรตาม ได้แก่ การปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไยของเกษตรกรผู้ปลูกลำไย และการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) โดยวิเคราะห์แบบขั้นตอน (Stepwise Method) เพื่อหาตัวแปรอิสระที่มีผลต่อตัวแปรตาม จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลด้านลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคมและ การปฏิบัติเกี่ยวกับระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย ของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 65.8 เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 47.9 ปี ร้อยละ 40.2 มีอายุระหว่าง 41-50 จบการศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสบการณ์ในการ

ปลูกลำไย 11-20 ปี และมีประสบการณ์ในการปลูกลำไยเฉลี่ย 16.0 ปี มีรายได้จากขายผลผลิตลำไย น้อยกว่าหรือเท่ากับ 50,000 บาทต่อปี และมีรายได้จากขายผลผลิตลำไยเฉลี่ย 78,184.8 บาทต่อปี มีพื้นที่ปลูกลำไยน้อยกว่า 5 ไร่ มีพื้นที่ปลูกลำไยเฉลี่ย 9.2 ไร่ มีแรงงานที่ใช้ในการผลิตลำไยน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 คน มีแรงงานที่ใช้ในการผลิตลำไยเฉลี่ย 8.1 คน สำหรับ การรับข้อมูลข่าวสารได้รับจากวิทยุ มากที่สุด เกษตรกรร้อยละ 46.2 ได้เข้ารับการฝึกอบรม 2 ครั้ง เฉลี่ย 1.7 ครั้ง เกษตรกรร้อยละ 29.9 ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ 2 ครั้ง เฉลี่ย 2.4 ครั้ง เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 58.2 ไม่ได้เป็นผู้นำทางสังคม

2. ข้อมูลด้านลักษณะพื้นฐานของการปฏิบัติเกี่ยวกับระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับลำไย

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 89.7 ไม่ได้มีสวนลำไยอยู่ใกล้ หรืออยู่ในแหล่งอุตสาหกรรม ที่ทิ้งขยะ หรือพื้นที่ที่มีความเสี่ยง และเกษตรกรที่มีสวนลำไยอยู่ใกล้ หรืออยู่ในแหล่งอุตสาหกรรม ที่ทิ้งขยะ หรือพื้นที่ที่มีความเสี่ยงที่ได้ส่งตัวอย่างดินไปวิเคราะห์เพื่อตรวจคุณภาพของดิน ร้อยละ 68.4 เกษตรกรร้อยละ 100 ได้บันทึกรายละเอียดการเก็บตัวอย่างดินลงในแบบบันทึก รวมทั้งเก็บใบแจ้งผลการวิเคราะห์ดินไว้เป็นหลักฐาน สำหรับแหล่งน้ำที่ใช้ในการผลิตลำไยตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับลำไย เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 82.1 ใช้น้ำบาดาลในการผลิตลำไย เกษตรกรร้อยละ 81.0 ไม่ได้ทำการเก็บตัวอย่างน้ำเพื่อวิเคราะห์การปนเปื้อนเนื่องจากสารเคมี แร่ธาตุ นอกจากนั้น เกษตรกรร้อยละ 96.7 แยกสถานที่เก็บรักษาสารเคมีทางการเกษตรไว้ห่างจากที่พักอาศัย สถานที่ประกอบอาหาร และแหล่งต้นน้ำ หรือบริเวณที่น้ำไหลผ่าน สำหรับเครื่องมือและวัสดุป้องกันอุบัติเหตุเกษตรกรร้อยละ 53.8 มีน้ำสะอาดไว้ป้องกันอุบัติเหตุ ส่วน การใช้สารโปแตสเซียมคลอไรด์ในปริมาณที่กำหนดไว้ มีเกษตรกรร้อยละ 72.3 ใช้โปแตสเซียมคลอไรด์ในปริมาณที่กำหนด และเกษตรกรร้อยละ 84.2 มีการเก็บรักษาแบบบันทึกและเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน

3. ความรู้ของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยเกี่ยวกับระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับลำไย

พบว่า มีความรู้ในบางข้อที่เกษตรกรมีค่าร้อยละในระดับต่ำ คือ ข้อ 1 สวนลำไยที่ขอการรับรองสวนตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับลำไย (จีเอฟพีลำไย) ต้องมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 5 ไร่ และข้อ 3 ไม่จำเป็นต้องทราบประวัติการใช้ที่ดินย้อนหลัง 3 ปี ดังนั้นในการให้

ความรู้แก่เกษตรกรผู้ปลูกลำไยเกี่ยวกับระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นก็ควรจะเน้นให้ความรู้ในเรื่องขนาดพื้นที่ของสวนลำไยที่ถูกต้อง(พื้นที่ไม่น้อยกว่า 3 ไร่)เพื่อให้เกษตรกรสามารถเผยแพร่ข้อมูลให้แก่เกษตรกรรายอื่นได้อย่างถูกต้อง อีกทั้งในเรื่องการทราบประวัติที่ดินย้อนหลัง 3 ปี เพื่อให้ทราบว่า พื้นที่ปลูกลำไยดังกล่าว ไม่มีประวัติเคยเป็นโรงพยาบาล หรือโรงงานอุตสาหกรรม หรือคอกสัตว์ หรือโรงเก็บสารเคมี หรือสถานที่ทิ้งขยะมาก่อน เพราะสิ่งเหล่านี้จะทำให้เกิดสารพิษตกค้างในดินและการปนเปื้อนเนื่องจากโลหะหนัก เช่น แคดเมียม ตะกั่ว เป็นต้น

4. ทักษะของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยเกี่ยวกับระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย

ในคะแนนเต็ม 3 คะแนน เกษตรกรที่มีคะแนนทักษะเฉลี่ย 2.63 คะแนน ถือว่าเกษตรกรผู้ปลูกลำไยมีทักษะที่เหมาะสมหรืออยู่ในระดับสูง แต่มีบางข้อที่เกษตรกรมีทักษะที่ไม่เหมาะสมคือในเรื่องที่คิดว่าสามารถให้ปุ๋ยคอกและปุ๋ยชีวภาพในช่วงที่ใกล้เก็บเกี่ยวได้ มีคะแนนทักษะน้อยมากคือ 1.65 คะแนน ส่วนในข้อที่เกษตรกรมีทักษะอยู่ในระดับปานกลาง คือ การนำสัตว์ต่างๆ เข้ามาในสวนลำไยหรือแหล่งน้ำที่ใช้ในการผลิต มีคะแนนทักษะ 2.21 และการเก็บสารเคมีทางการเกษตรต่างๆ ไว้รวมกัน(แสดงภาพในภาคผนวก ข) มีคะแนนทักษะ 1.90

5. การปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไยของเกษตรกร

ในคะแนนเต็ม 3 คะแนน เกษตรกรมีคะแนนการปฏิบัติเฉลี่ย 2.61 ถือว่าเกษตรกรที่ปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไยมีการปฏิบัติเหมาะสมดีมากโดยแบ่งออกเป็นการปฏิบัติด้านจัดการสุขลักษณะสวน มีคะแนนการปฏิบัติ 2.89 คะแนน การปฏิบัติด้านการจัดการเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร มีคะแนนการปฏิบัติ 2.51 คะแนน ด้านการปฏิบัติและควบคุมการผลิตมีคะแนนการปฏิบัติ 2.47 คะแนน ซึ่งถือว่าเกษตรกรมีการปฏิบัติเหมาะสมดีมาก ส่วนในหัวข้อ การปฏิบัติด้านการจัดการปัจจัยการผลิตมีคะแนนการปฏิบัติ 1.99 คะแนน และด้านการบันทึกและควบคุมเอกสารมีคะแนนการปฏิบัติ 2.26 ซึ่งถือว่าเกษตรกรมีการปฏิบัติระดับปานกลาง

จากการวิเคราะห์การปฏิบัติแต่ละข้อพบว่า มีบางข้อที่เกษตรกรได้คะแนนน้อย คือ เกษตรกรมีการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมในเรื่องการใช้กรรไกรในการเก็บเกี่ยวผลลำไยจากต้นมีคะแนนการ

ปฏิบัติเพียง 1.42 คะแนน เรื่องการตรวจซ่อมบำรุงเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตรตามแผนการบำรุงรักษาที่กำหนดไว้พร้อมทั้งบันทึกผลการตรวจซ่อมทุกครั้งลงในแบบบันทึกมีคะแนนการปฏิบัติ 1.44 คะแนน และเรื่องปัจจัยการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ ปุ๋ย สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ที่ไม่สามารถตรวจสอบแหล่งที่มาได้หรือไม่น่าเชื่อถือให้ส่งปัจจัยการผลิตนั้นไปยังหน่วยงานหรือห้องปฏิบัติการที่เชื่อถือได้เพื่อตรวจวิเคราะห์มีคะแนนการปฏิบัติ 1.58 คะแนน ตามลำดับ

6. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับลำไย

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระกับการปฏิบัติของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสม สำหรับลำไย

จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่ามีตัวแปรอิสระ 2 ตัวแปร คือการเข้ารับการฝึกอบรม และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่เกษตร มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับลำไย และการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวแปรได้แก่การเข้ารับการฝึกอบรม และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่เกษตร จะมีผลต่อคะแนนการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับลำไยประมาณร้อยละ 86.70 โดยการเข้ารับการฝึกอบรมและ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่เกษตร สามารถพยากรณ์คะแนนการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับลำไยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสามารถสรุปเป็นสมการการถดถอยพหุคูณการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับลำไย ได้ดังนี้

การปฏิบัติ_ย = 52.617 + 2.596 การเข้ารับการฝึกอบรม + 1.307 การติดต่อกับเจ้าหน้าที่เกษตร

ส่วนที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรอิสระของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับลำไย

จากการใช้สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation ; r) พบว่า ส่วนใหญ่ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในระดับต่ำ ไม่เกิดปัญหา Multicollinearity ซึ่งจะทำให้ค่า R² เปลี่ยนนั้นไม่มีเลย เพราะค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระทั้งหมดไม่มีค่าใกล้เคียงกับ 1 หรือ 0.70

7. ผลการวิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยที่มีต่อระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไยของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยในจังหวัดลำพูน

เกษตรกรยังไม่มีความมั่นใจคำแนะนำการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรดีที่เหมาะสมว่าเมื่อทำตามแล้วจะทำให้ได้ผลผลิตลำไยที่มีคุณภาพหรือไม่ การใช้ปัจจัยการผลิตของเกษตรกรโดยเฉพาะสารเคมีต้องห้ามยังมีอยู่ สาเหตุบางประการอาจเกิดจากในเอกสารเผยแพร่ระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับเกษตรกรในส่วนของสารเคมีที่ห้ามใช้ที่มีแต่ชื่อสามัญ ไม่ได้เขียนชื่อทางการค้าบอกไว้ทำให้เกษตรกรยังคงใช้สารเคมีที่ห้ามใช้ต่อไป บางพื้นที่ยังไม่มีที่ปรึกษาสวนหรือเจ้าหน้าที่อาสาสมัครให้คำแนะนำ มีแต่เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ตรวจสอบลำไยซึ่งไม่มีหน้าที่ให้คำแนะนำ รวมถึงความบกพร่องของเอกสารเผยแพร่ระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรดีที่เหมาะสม ที่อ่านแล้วทำความเข้าใจได้ยาก ก่อให้เกิดความสับสน อีกทั้งเอกสารเผยแพร่สำหรับเกษตรกรยังมีข้อมูลที่ไม่ครบ

สำหรับข้อเสนอแนะนั้น ควรมีการจัดอบรมเกี่ยวกับระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรดีที่เหมาะสมและสามารถเข้าถึงเกษตรกรได้ครอบคลุมทุกพื้นที่ และให้ความรู้ที่ทันต่อเหตุการณ์ มีการติดตามผลการฝึกอบรม ส่วนในด้านการผลิตนั้นจะต้องทำเอกสารเผยแพร่ให้เข้าใจง่าย สะดวกในการอ่านและเป็นมาตรฐานเดียวกัน นอกจากนี้ยังควรมีสถานที่ขายสารเคมีทางการเกษตรต่างๆ ที่มีบุคลากรผู้ซึ่งมีความรู้ความเข้าใจในการใช้สารเคมีทางการเกษตรควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด สำหรับสวนลำไยขนาดเล็กหรือเกษตรกรรายย่อยควรมีการจัดตั้งรวมกลุ่ม เพื่อช่วยเหลือให้คำปรึกษาซึ่งกันและกัน นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ควรมีการให้ข้อมูลข่าวสาร ให้คำปรึกษาต่างๆอยู่เสมอ และเจ้าหน้าที่ควรเข้าไปรื้อฟื้นปัญหาที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรอย่างจริงจัง เพื่อที่จะนำมาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาในการช่วยเหลือเกษตรกรต่อไปภายหลัง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการปฏิบัติของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับลำไยในจังหวัดลำพูน มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม ความรู้เรื่องระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับลำไย และทัศนคติต่อระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับลำไยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับลำไย และเพื่อทราบถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยที่มีต่อระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับลำไยของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยในจังหวัดลำพูน ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

ความรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับลำไย พบว่ามีบางเรื่องที่เกษตรกรมีคะแนนความรู้น้อย คือ ขนาดพื้นที่ของสวนลำไยที่ขอการรับรองสวนตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับลำไย (จีเอพีลำไย) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่ทราบถึงหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการขอใบรับรองสวนลำไยตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสม เพราะเข้าใจว่าเกษตรกรผู้ปลูกลำไยทุกรายสามารถยื่นขอใบรับรองฟาร์มตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับลำไยได้ แต่เป็นความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง เพราะสวนลำไยที่จะขอใบรับรองสวนลำไยตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสม ต้องมีพื้นที่ปลูกไม่น้อยกว่า 3 ไร่ นอกจากนี้เกษตรกรยังมีความรู้น้อยในเรื่องความจำเป็นที่ต้องทราบประวัติการใช้ที่ดินย้อนหลัง 3 ปี เพราะเกษตรกรส่วนใหญ่ ไม่ได้เห็นถึงความสำคัญที่จะต้องทราบว่า พื้นที่ปลูกลำไยของตน เคยเป็นโรงพยาบาล หรือโรงงานอุตสาหกรรม หรือคอกสัตว์ หรือโรงเก็บสารเคมี หรือสถานที่ทิ้งขยะมาก่อนหรือไม่ อีกทั้งไม่ทราบถึงผลเสียของสิ่งเหล่านี้ว่าจะทำให้เกิดสารพิษตกค้างในดินและการปนเปื้อนเนื่องจากโลหะหนัก

ส่วนในแง่ทัศนคติ ของเกษตรกรเกี่ยวกับระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับลำไย พบว่ามีบางเรื่องที่เกษตรกรเห็นด้วยคือ สามารถให้ปุ๋ยคอกและปุ๋ยชีวภาพในช่วงที่ไถไถเก็บเกี่ยวได้ ซึ่งเป็นทัศนคติที่ไม่ถูกต้อง แต่เกษตรกรต้องการบำรุงต้นลำไยให้สมบูรณ์หลังจากการเก็บเกี่ยวผลลำไยจึงทำการใส่ปุ๋ยคอกไว้ก่อน โดยเกษตรกรไม่ได้คำนึงถึงการปนเปื้อนของจุลินทรีย์กับผลผลิต

สำหรับการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับลำไย พบว่า มีบางข้อที่เกษตรกรได้คะแนนน้อย คือ เกษตรกรมีการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมในเรื่องการใช้กรรไกรใน

การเก็บเกี่ยวผลลำไยจากต้น เป็นเพราะว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญในการใช้กรรไกรในการเก็บเกี่ยวผลลำไย เนื่องจากการใช้กรรไกรในการเก็บเกี่ยวทำให้เสียเวลาในการเก็บเกี่ยวมากและไม่สะดวกในการใช้เพราะต้นลำไยบางต้นสูงมากและแรงงานมีไม่เพียงพอ ทำให้เกษตรกรนิยมเก็บเกี่ยวลำไยโดยการใช้มือหักเนื่องจากสะดวกและรวดเร็วกว่า ซึ่งไม่สอดคล้องกับคำแนะนำหลักการการปฏิบัติตามระบบการผลิตลำไย ของกรมวิชาการเกษตร (2546) ที่ได้กล่าวว่า การเก็บเกี่ยวผลลำไยต้องใช้กรรไกรคมและสะอาดตัดช่อผลออก และควรให้มีใบแรกติดช่อผลไปด้วย และเขตเกษตรเศรษฐกิจ ที่ 12 (2538) อ้างโดย สุรพล (2543) พบว่า การเก็บเกี่ยวที่ขาดหลักวิชาการทำให้กิ่งหักและบอบช้ำ ส่วนในเรื่องการตรวจซ่อมบำรุงเครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตรตามแผนการบำรุงรักษาที่กำหนดไว้พร้อมทั้งบันทึกผลการตรวจซ่อมทุกครั้งลงในแบบบันทึกมีการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสม เพราะเกษตรกรคิดว่าการตรวจซ่อมบำรุงทำให้เสียเวลาและไม่จำเป็น จะซ่อมเมื่อเครื่องมือและอุปกรณ์ชำรุดเท่านั้น อีกทั้งเจ้าหน้าที่ไม่มีแบบบันทึกในส่วนนี้ให้แก่เกษตรกร และเรื่องการส่งปัจจัยการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ ปุ๋ย สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่ไม่สามารถตรวจสอบแหล่งที่มาได้หรือไม่น่าเชื่อถือ ไปยังหน่วยงานหรือห้องปฏิบัติการที่เชื่อถือได้เพื่อตรวจวิเคราะห์นั้นยังมีการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสม เนื่องจากเกษตรกรไม่รู้ว่าจะส่งไปวิเคราะห์ที่ไหน ประกอบกับต้องเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินการวิเคราะห์ อีกทั้งเกษตรกรไม่ได้ให้ความสนใจในเรื่องนี้ เพราะคิดว่าร้านที่ตนเองซื้อปุ๋ยปัจจัยการผลิตทุกอย่างเชื่อถือได้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับคำแนะนำหลักการการปฏิบัติตามระบบการผลิตลำไย ของกรมวิชาการเกษตร (2546) ที่ได้กล่าวว่า การใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างถูกต้องและเหมาะสมนั้น ต้องห้ามใช้สารเคมีที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ตามเอกสารสนับสนุนรายชื่อวัตถุอันตรายที่ห้ามใช้ในการเกษตร และต้องใช้สารเคมีให้สอดคล้องกับรายการสารเคมีที่ประเทศคู่ค้าอนุญาตให้ใช้

จากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับลำไย พบว่า การเข้ารับการฝึกอบรม และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่เกษตรกรมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับสิริรัตน์ (2546) ที่พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเกี่ยวกับเกษตรกรทฤษฎีใหม่ คือ ประสิทธิภาพฝึกอบรมและการติดต่อกับเจ้าหน้าที่

การเข้ารับการฝึกอบรมมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับลำไย แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรผู้ปลูกลำไยที่เข้ารับการฝึกอบรมในจำนวนครั้งที่

แตกต่างกัน จะมีการปฏิบัติของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไยแตกต่างกันด้วย เนื่องจากเกษตรกรผู้ปลูกลำไยที่เข้ารับการฝึกอบรมจะได้รับการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร ข้อกำหนด และข้อปฏิบัติของระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไยจากวิทยากรผู้ชำนาญการ ซึ่งจะส่งผลทำให้เกษตรกรทราบข้อมูลข่าวสาร ข้อกำหนด และข้อปฏิบัติเป็นอย่างดีและสามารถปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมสอดคล้องกับพันธศักดิ์และคณะ(2545) ที่พบว่า จุดแข็งของการพัฒนาและจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกลำไยและเครือข่าย คือมีการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมโดยมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเป็นผู้ประสานงานทำให้สมาชิกมีความรู้เพิ่มขึ้น

การติดต่อกับเจ้าหน้าที่เกษตรที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรที่มีจำนวนครั้งในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่แตกต่างกัน จะมีการปฏิบัติของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไยแตกต่างกันด้วย สอดคล้องกับสุรพล(2543) ที่พบว่า การได้รับข่าวสารความรู้ทางด้านการปฏิบัติและดูแลรักษาลำไยเฉลี่ย 3 ครั้งต่อปี จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและเพื่อนบ้านนับว่าน้อยมาก จึงทำให้เกษตรกร ขาดการปฏิบัติและดูแลรักษาลำไยอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นเกษตรกรที่ติดต่อกับเจ้าหน้าที่เกษตรในจำนวนที่มากครั้ง ทำให้เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไยเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะทำให้เกษตรกรรู้ว่าจะต้องปฏิบัติตามอย่างไรถึงจะถูกต้องและเหมาะสมตามข้อปฏิบัติของระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง การปฏิบัติของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไยในจังหวัดลำพูน ผู้วิจัยขอเสนอแนะการวิจัยดังนี้

1. จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การเข้ารับการฝึกอบรมมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย ดังนั้นจึงควรจัดให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรดีที่เหมาะสมบ่อยครั้งขึ้น และควรมีการประเมินความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรหลังจากที่เข้ารับการฝึกอบรมในแต่ละครั้งด้วย เพื่อให้ทราบว่าเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจมากน้อยแค่ไหน เพื่อเป็นแนวทางให้แก่เจ้าหน้าที่ในการวางแผนดำเนินงานในการฝึกอบรมครั้งต่อไป

2. ในเอกสารเผยแพร่ระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับลำไย ควรมีการปรับปรุงในด้านการใช้ภาษา ให้สั้นกระชับ อ่านง่ายและชัดเจนกว่านี้ และควรมีรายละเอียดครบถ้วน เพื่อให้เกษตรกรสามารถอ่านและทำความเข้าใจได้ดีขึ้น ทั้งนี้รวมถึงแบบบันทึกของเกษตรกรด้วย (ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกษตรกร)

3. ควรมีการแจ้งให้เกษตรกรทราบถึงรายละเอียดในการตรวจวิเคราะห์ดิน นำ รวมถึงสารเคมีทางการเกษตร ทั้งในด้านสถานที่ในการตรวจวิเคราะห์ ระยะเวลา รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ (ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกษตรกร)

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้การศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับลำไยในจังหวัดลำพูน ให้ครอบคลุมถึงวิธีการปฏิบัติในทุกแง่มุม และบังเกิดผลดีแก่เกษตรกรผู้ปลูกลำไยมากยิ่งขึ้น จึงมีข้อเสนอแนะในการวิจัยเพิ่มเติมครั้งต่อไป ดังต่อไปนี้

1. ควรมีการศึกษา เปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนของการผลิตลำไยตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมกับการผลิตลำไยแบบทั่วไป

2. ควรมีการศึกษาในเรื่องความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับลำไย เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้เป็นเพียงการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติของเกษตรกรต่อระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับลำไยเท่านั้น

3. ควรมีการศึกษาถึงบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับลำไย เช่น สำนักงานวิจัยและพัฒนาการเกษตร(สวพ.) ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบล มหาวิทยาลัย เป็นต้น

4. ควรมีการศึกษาในเรื่องความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติของเกษตรกรต่อระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับพืชอื่นๆ เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้เป็นเพียงการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสมสำหรับลำไยเท่านั้น

5. ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจหาว่ามีปัจจัยอื่นๆ อีกหรือไม่ที่มีผลต่อการปฏิบัติตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรดีที่เหมาะสมสำหรับลำไย ซึ่งหากทราบถึงปัจจัยอื่นๆ ประกอบด้วยแล้ว จะทำให้สามารถแก้ไข้ปัญหาทั้งหมดได้ดียิ่งขึ้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved